

**4^ο ΓΕΛ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Α' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΜΗΜΑ 3^ο**

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ : ΤΑ ΦΥΛΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΘΕΜΑ: Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

**ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
ΜΗΛΑ ΕΛΕΝΗ
ΜΗΤΣΗ ΘΕΟΔΩΡΑ
ΠΑΠΑΡΟΥΝΑΣ ΛΕΥΤΕΡΗΣ
ΠΑΤΡΙΚΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ**

Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ 2011-2012

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ

- ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΟΙΗΜΑ: «ΠΑΓΩ» (Κ.Ν.Λ. Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ, σελ.82-83)
 - ✓ Το ποίημα είναι γραμμένο στην Κυπριακή διάλεκτο. Να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά της και να αναφερθείτε και σε άλλες διαλέκτους της γλώσσας μας που γνωρίζετε.
 - ✓ Ποιες οι διαβεβαιώσεις του ποιητή στην αγαπημένη του;
- ΑΓΝΩΣΤΟΥ: «ΕΡΩΤΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ», απόσπασμα (Κ.Ν.Λ. Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ, σελ.168-170)
 - ✓ Να βρείτε πληροφοριακό υλικό για τα λαϊκά αναγνώσματα του παρελθόντος.
 - ✓ Ποια η συναισθηματική κατάσταση της ηρωίδας;
 - ✓ Με βάση το απόσπασμα, να γράψετε το οπισθόφυλλο του βιβλίου «Έρωτος αποτελέσματα», ώστε να προσελκύσετε όσο το δυνατό περισσότερους αναγνώστες.

Και τι να πω για την αγάπη

δεν τη σπούδασα την ξέρω από στήθους

Μιχάλης Γκανάς

1. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και σε συμφωνία με το θέμα του Α' τετραμήνου (Τα φύλα στη Λογοτεχνία), μας ανατέθηκε η σύνθεση Ερευνητικής Εργασίας, η οποία θα πραγματοποιούνταν σε δύο φάσεις: η πρώτη απαιτούσε τη δημιουργία ολιγομελών ομάδων και την ατομική εργασία κάθε μέλους πάνω σε ερωτήσεις που δόθηκαν, ενώ η δεύτερη τη συγγραφή ενιαίας Ερευνητικής Εργασίας με συμμετοχή ολόκληρης της ομάδας και βάσει του υλικού της πρώτης φάσης. Η παρούσα εργασία αποτελεί σύνθεση των πιο αξιόλογων χωρίων των ατομικών εργασιών που προηγήθηκαν και επομένως εντάσσεται στη δεύτερη φάση της Ερευνητικής Εργασίας.

2. Κύριο Μέρος : Διαπραγμάτευση ερωτήσεων

A. «Πάγω»

Πλοκή: Ο ερωτευμένος νέος του ποιήματος, αν και πρέπει να φύγει, αφήνει όλο τον εαυτό του στην αγαπημένη του και της δηλώνει λυρικά τον έρωτά του.

Το ποίημα είναι γραμμένο στην Κυπριακή διάλεκτο. Να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά της και να αναφερθείτε και σε άλλες διαλέκτους της γλώσσας μας που γνωρίζετε.

Στο ποίημα εντοπίζεται η πλειονότητα των γενικών χαρακτηριστικών της Κυπριακής διαλέκτου. Από φωνολογικής και μορφολογικής πλευράς φαίνεται η παρεμβολή του γ μεταξύ δύο φωνηέντων (στ. 1: *κοντεύγ' η ώρα*, στ. 7, 9: *πάγω*), η περιστασιακή αντικατάσταση του ε με ξ στην αρχή της λέξης (στ. 2: *ξαυτόν* αντί για *εαυτόν*), καθώς και του διπλού λ με διπλό μ (στ. 7: *αμμ'* αντί για *αλλ'*), του α με ε (στ. 14: *με* αντί για *μα*) και του π με χ (στ. 13: *αχ* αντί για *απ'*), ο συστερογενής διπλασιασμός των απλών συμφώνων στην κατάληξη ρήματος (στ. 3: *αφήννω*) και μεταξύ λέξεων (στ. 10: *καρδιάμ μου*, στ. 13: *μεριάμ μου*), η παράλειψη φθόγγων, όπως του τελικού -ς στη συνοπτική προστακτική της ενεργητικής φωνής (στ. 13: *πε* αντί για *πες*), του ι πριν από ω (στ. 9: *ένωσες* αντί για *ένιωσες*) και του μ πριν από π (στ. 11: *πας* αντί για *μπας*) και οι έντονοι αρχαϊσμοί, κυρίως η διατήρηση του τελικού -ν των ουσιαστικών, των αντωνυμιών και των επιρρημάτων (στ. 2: *ξαυτόν*, στ. 3: *ορισμόν*, στ. 4: *όλον*, *εμαυτόν*, στ. 6: *εμέν*, *αυτόν*, στ. 7: *σεν*, στ. 9: *εσέναν*, στ 11: *σώμαν*, *πιον*, στ. 12: *άλλην*, *σέναν*, στ 14: *καρδιάν*), η διατήρηση της κατάληξης -ουσιν στο γ' πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα (στ. 8: *μένουσιν*) και η ύπαρξη της αύξησης, ακόμα και στον ενεστώτα (στ. 5: *εμπορώ*).

Από λεξιλογικής πλευράς παρατηρείται η διατήρηση αυτούσιων αρχαίων όρων (στ. 5: *μηδέ*), η αναμενόμενη ύπαρξη όρων που δεν υφίστανται στην κοινή, εφόσον πρόκειται περί διαλέκτου (στ. 3: *δα*, στ. 7: *γοιον*) και η σημασιολογική απόκλιση λέξεων που ήδη εμπεριέχονται στην κοινή (στ 8: *πνεύματα* = *σκέψεις*, στ 12: *κι* = *ότι*, ειδική χρήση του συνδέσμου *κι*).

Άλλες νεοελληνικές διάλεκτοι:

1. η **ποντιακή**, της οποίας τα χαρακτηριστικά είναι:

- Προφορά του «η» ως «ε» (πχ. *πηγάδι* – *πεγάδι*)
- Προφορά του «ω» ως «ο» (πχ. *ζουμί* – *ζωμίν*)
- Χρήση ψιλών συμφώνων αντί δασεών («κ», «π», «τ», αντί για «γκ», «μπ», «ντ», π.χ. *σφίγγω* - *σπίγγω*).

- Διατήρηση καταλήξεων της αρχαίας ελληνικής (ονομαστική σε -ιον, π.χ. *παιδί – παιδίον*, θηλυκά επίθετα σε -ος, π.χ. *η άλαλος*, μέση φωνή σε -ούμαι, π.χ. *ανακατεύομαι ανακατούμαι* και β΄ πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου ρημάτων σε –θετε, π.χ. *αγαπηθείτε – αγαπέθετε, σταθείτε – εστάθετε*.

Η ποντιακή διάλεκτος μιλιέται σήμερα σε διάφορες περιοχές, σε μεγαλύτερο βαθμό στη Μακεδονία (Θεσσαλονίκη, Κιλίκις, Δράμα, Πτολεμαΐδα).

2. η καππαδοκική, με κυριότερα χαρακτηριστικά τα εξής:

- Διατήρηση της προφοράς του «η» ως «ε», όπως και στην ποντιακή (πχ. *πηγάδι – πεγάδ΄*, *εκκλησία – εκκλεσία*)
- Σίγηση ή τροπή των διαρκών φωνηέντων «β», «γ», «δ», «θ», «χ» (πχ. *διάολος – ντιάολους*, *γυναίκα – ν΄ναίκα*, *άχυρο – άυρου*)
- Τροπή του «κ» σε «τσ» και του «χ» σε «σ», όπως στην κυπριακή, αλλά και του «τ» σε «τσ» (τσιτακισμός) (πχ. *τούτη – τούτση*, *ψυχή – ψυσή*, *κερδίζω – τσερντίζω*, *χελώνα – σιώννα*)
- Διατήρηση ασυνίζητων φωνηεντικών συμπλεγμάτων (πχ. *ποιος – ποίος*, *καρδιά – καρντία*)

Η καππαδοκική διάλεκτος μιλιόταν στην Καππαδοκία της σημερινής κεντρικής Τουρκίας.

3. η τσακωνική, της οποίας τα κυριότερα χαρακτηριστικά είναι:

- Διατήρηση του δωρικού «α» αντί του αττικού «η» (πχ. *μήτηρ – μάτηρ*, *αυλή – αυλά*, *σήμερα – σάμερε*)
- Τροπή του «σ» και «λ» σε «ρ» (ρωτακισμός) (πχ. *φλούδα – φρούα*, *γλώσσα – γρούσσα*, *τίνος είσαι – τσουνερ έσι*, *τρεις μέρες – τσειραμέρε*)
- Τροπή του «υ» ως «ου» ή «ιου» (πχ. *τυραννώ – τουραγνώ*, *τρύπα – τρούπα*, *νύχτα – νιούτα*)
- Τροπή του «κ», «τ» και «σ» σε «τσ» (τσιτακισμός) (πχ. *ξηρός – τσερέ*, *αξίνα – τσία*, *σκύλος – σσύλε*).

Η τσακωνική διάλεκτος μιλιέται στην περιοχή της νότιας Κυνουρίας, στην Αρκαδία.

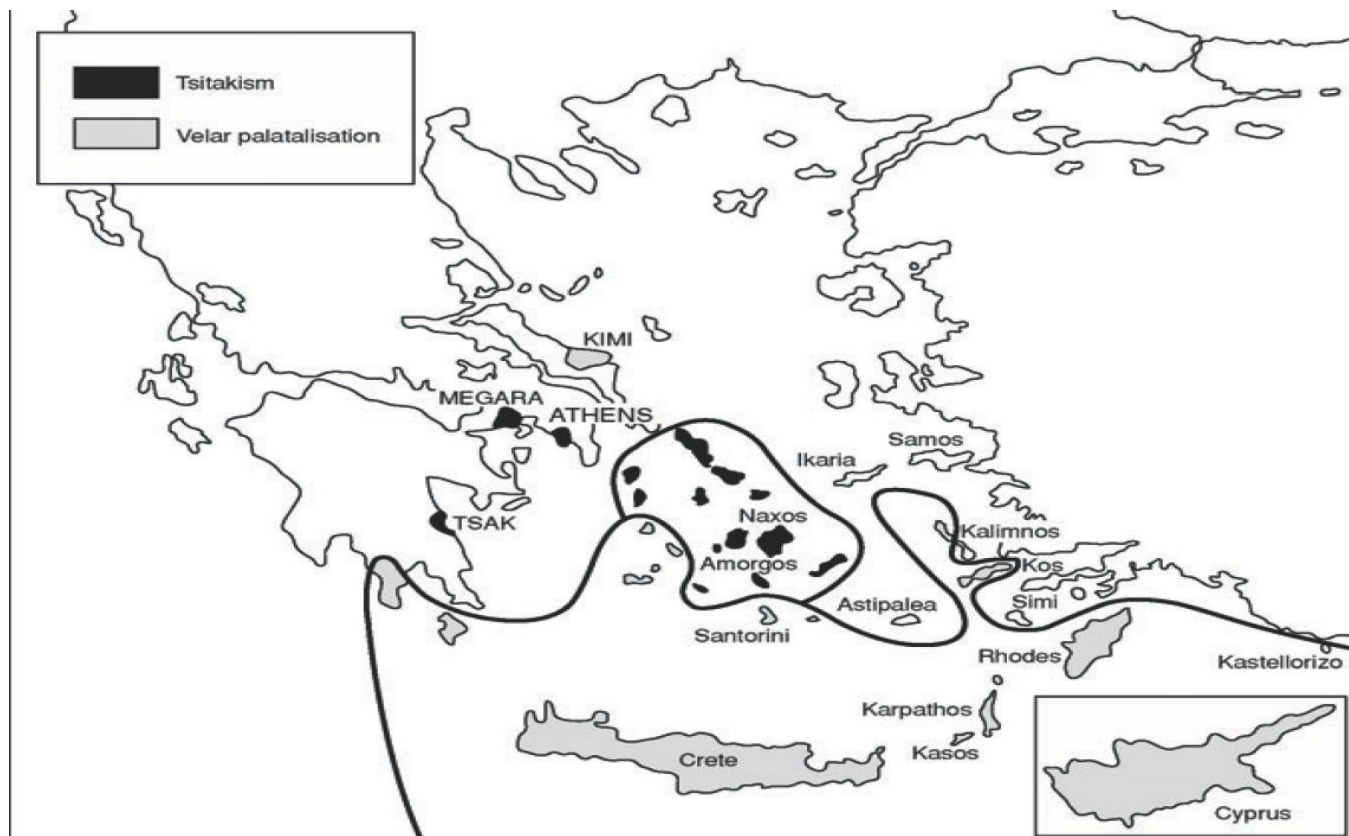
4. η κατωϊταλική (σαλέντο), με κυριότερα χαρακτηριστικά τα εξής:

- Τροπή του «κ» και «ξ» σε «τσ» ή «σ» παχύ (ουράνωση, τσιτακισμός) (πχ. *ξύλο – σσύλο*, *έξω – έτσου*)
- Σίγηση του τελικού –ς (πχ. *ο άντρα*, *ο κόσμος*, *ο πόνο*) ή διατήρηση, αφομοίωση ή παρέκτασή του (πχ. *πού πας; – πού πάσσε;*, *ωραίες όρνιθες έχεις – ώργιες όρνισε έχει*, *βρήκα τις θυγατέρες του – ηύρα τε ντυχατέρεντου*)
- Σίγηση των «β», «γ», «δ», «σ» και «τ» (πχ. *σημάδι – σημάι*, *έπεσα – έππεα*, *άγιος – ας*)
- Διατήρηση του δωρικού «α» αντί του αττικού «η», όπως και στην τσακωνική (πχ. *νησίδα – νασίντα*).

5. η κρητική, της οποίας τα κυριότερα χαρακτηριστικά είναι τα εξής:

- Τσιτακισμός
- Έντονοι αρχαϊσμοί
- Ουράνωση

Εικόνα 1. Με μαύρο χρώμα παριστάνονται οι περιοχές των οποίων οι διάλεκτοι εμφανίζουν τσιτακισμό και με γκριζο αυτές των οποίων οι διάλεκτοι εμφανίζουν ουράνωση.

Ποιες είναι οι διαβεβαιώσεις του ποιητή στην αγαπημένη του;

Ο ποιητής διαβεβαιώνει πριν την αναχώρησή του την αγαπημένη του πως αφήνει στη διάθεσή της όλον τον εαυτό του (στ. 3-4, *όμως αφήννω δα στον ορισμόν σου όλον τον εμαυτόν μου, αγγέλισά μου*), πως είναι δικός της (στ. 7, *μισεύγω αμμ' όπου πάγω*), της αφήνει όλη του τη σκέψη (στ. 8, *μένουσιν μετά σεν τα πνεύματά μου*), της αφήνει την καρδιά του, που είναι γεμάτη από την αγάπη του γι' αυτήν, για να τη διαφυλάξει (στ. *βλέπε την καρδιάμ μου*) και ότι δεν πρόκειται να αγαπήσει άλλη, αφού αυτό είναι αδύνατο (στ. *αν πει κανένας κι άλλην παρά σέναν αγάπησα ποτέ, πε αχ την μεριάμ μου: με δίχως καρδιάν, πώς ν' αγαπήσει;*). Επιπλέον, δίνονται διαβεβαιώσεις της αγάπης και με έμμεσο τρόπο. Χρησιμοποιώντας προσφωνήσεις, ο ποιητής δηλώνει την αγάπη και την αφοσίωσή του στην αγαπημένη του (στ. 1, *κυρά μου*, στ. 4, *αγγέλισά μου*, στ. 5, *θεά μου*).

B. Αγνώστου : «Έρωτος Αποτελέσματα»

Πλοκή: Μια ερωτευμένη νεαρή κρύβει τον έρωτά της από την οικογένειά της, λόγω των ηθών της εποχής και των παγιωμένων αντιλήψεων που κυριαρχούν στο οικογενειακό της περιβάλλον. Τελικά, ο έρωτας φανερόνεται και η νεαρή παντρεύεται τον νέο.

Να βρείτε πληροφοριακό υλικό για τα λαϊκά αναγνώσματα του παρελθόντος

Το σημαντικό γεγονός της κατάλυσης της Βυζαντινής αυτοκρατορίας μετά το 1453 δεν άφησε ανεπηρέαστη την **λογοτεχνία**: κάποια από τα πρώτα κείμενα που εμφανίστηκαν ήταν ανώνυμα ή επώνυμα στιχουργικά κείμενα αναφερόμενα στην άλωση, τα οποία είναι γνωστά ως **Θρήνοι**. Το πιο γνωστό από αυτά τα κείμενα είναι το *Ανακάλημα της Κωνσταντινούπολης*. Άλλα παρόμοια κείμενα είναι τα *Άλωσις Κωνσταντινουπόλεως*, *Θρήνος των τεσσάρων Πατριαρχείων* και *Θρήνος της Κωνσταντινουπόλεως*. Η μεγαλύτερη λογοτεχνική άνθηση της περιόδου όμως προήλθε από τις περιοχές που τελούσαν υπό φράγκικη κυριαρχία και ως ένα βαθμό οφείλεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ της ελληνικής και της δυτικής κουλτούρας.

Τα αξιολογότερα λογοτεχνικά δείγματα της περιόδου προέρχονται από την Κύπρο, την Ρόδο, την Κρήτη και τα Επτάνησα. Ως σημαντικότερα έργα του κάθε τόπου αναφέρονται ενδεικτικά:

- α)** η συλλογή 156 κυπριακών ερωτικών ποιημάτων του 16ου αιώνα, ανώνυμου ποιητή,
- β)** η συλλογή ονόματι *Καταλόγια* που περιέχει ερωτικά ποιήματα της Ρόδου του 15ου αιώνα
- γ)** η *Ερωφίλη* του Γεωργίου Χορτάτση
- δ)** Η *Θυσία του Αβράαμ*, πιθανώς του Βιντσέτζου Κορνάρου και ο *Ερωτόκριτος* του ίδιου και
- ε)** η *Ιστορία του Ταγαπιέρα* του Κερκυραίου Ιάκωβου Τριβώλη.

Στις τουρκοκρατούμενες περιοχές παρατηρήθηκε έντονα η συγγραφή θρησκευτικών κειμένων σε λαϊκή γλώσσα. Τέτοια κείμενα είναι ο *Θησαυρός του Δαμασκηνού Στουδίτη*, η *Παλαιά τε και Καινή Διαθήκη* του Ιωαννίκιου Καρτάνου, καθώς και έργα του Φραγκίσκου Σκούφου και του Ηλία Μηνιάτη.

Μετά την άλωση της Κρήτης το 1669 παρατηρείται μικρή άνθηση του θεάτρου στα Επτάνησα. Σημαντικότερος ποιητής είναι ο Κεφαλλονίτης Πέτρος Κατσαΐτης.

Σημαντικό επίτευγμα της ελληνικής λογοτεχνίας του 18ου αιώνα θεωρούνται η ποιητική συλλογή *Άνθη Ευλαβείας* και η *Στοιχειομαχία* του Ιωάννη Ρίζου Μανέ. Στην ηπειρωτική Ελλάδα δέσποζε σ' αυτή την περίοδο ο εξαιρετικά παραγωγικός ποιητής Καισάριος Δαπόντε.

Στα τέλη του 18ου αιώνα και με την ανάπτυξη του Νεοελληνικού Διαφωτισμού θεωρήθηκαν ως σημαντικές προσωπικότητες οι «πρόδρομοι» Αθανάσιος Χριστόπουλος, που εξέδωσε την ποιητική συλλογή *Λυρικά*, Ιωάννης Βηλαράς, που υπερασπίστηκε και χρησιμοποίησε σε κείμενά του τη δημοτική, και **Ρήγας Φεραίος**, ο οποίος μετέφρασε πλήθος σημαντικών ξένων κειμένων.

Το μεγάλο γεγονός της Επανάστασης του 1821 επηρέασε σημαντικά τη λογοτεχνία των πρώτων χρόνων του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Μέσα στη δεκαετία του 1820 γράφτηκαν τα πρώτα ποιήματα με θέμα την Επανάσταση από δύο Επτανήσιους ποιητές, τον Σολωμό (*Υμνος εις την Ελευθερίαν*, 1823) και τον Κάλβο (*Λύρα*, 1824, *Λυρικά*, 1826).

Η Επανάσταση αποτελούσε βασικό θέμα και στα ποιήματα των Αθηναίων ποιητών καθώς και σε αρκετά πεζογραφικά έργα των πρώτων χρόνων της περιόδου, ενώ το ρεύμα που καθόρισε την φυσιογνωμία της νεοελληνικής λογοτεχνίας ως το 1880 ήταν ο ρομαντισμός, που επηρέασε το έργο τόσο των Αθηναίων όσο και των Επτανησίων ποιητών, αν και εμφανίστηκε με διαφορετικές μορφές στην Αθήνα και τα Επτάνησα. Στα Επτάνησα η ποίηση ακολουθεί διαφορετικές κατευθύνσεις υπό την επίδραση κυρίως της μακρόχρονης επαφής με την ιταλική παιδεία.

Η πεζογραφία μέχρι το 1880 καλλιεργήθηκε κυρίως στην Αθήνα και σε άλλα πνευματικά κέντρα όπως η Σύρος ή η Κωνσταντινούπολη, όχι όμως και στα Επτάνησα (με ελάχιστες εξαιρέσεις όπως *Τα μυστήρια της Κεφαλλονιάς* του Λασκαράτου και η *Αυτοβιογραφία* της Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου). Τα χρόνια αυτά είναι τα χρόνια της διαμόρφωσης του νεοελληνικού μυθιστορήματος και τα έργα παρουσιάζουν ποικιλία στην μορφή και το περιεχόμενο. Τα κυρίαρχα θέματα είναι περιπετειώδεις ερωτικές ιστορίες ή ιστορικά γεγονότα από την Επανάσταση ή παλιότερες περιόδους της ελληνικής ιστορίας, αλλά είναι εμφανής κάποιες φορές και η σατιρική ή η κριτική διάθεση. Η γλώσσα των κειμένων είναι καθαρεύουσα με αρκετές διαβαθμίσεις από απλούστερες μορφές έως ακραία αρχαϊζουσα γλώσσα, ενώ παρατηρείται κάποιες φορές και προσπάθεια απόδοσης του προφορικού λόγου και των ιδιωτισμών. Το πιο διάσημο σήμερα έργο της περιόδου είναι η *Πάπισσα Ιωάννα* του Ροΐδη· άλλα έργα που ξεχώρισαν είναι ο *Αυθέντης του Μορέως* του Ραγκαβή, ο *Θάναος Βλέκας* του Παύλου Καλλιγά, η *Στρατιωτική Ζωή εν Ελλάδι* του Χαρίλαου Δημόπουλου και ο *Λουκής Λάρας* του Δημήτριου Βικέλα, ενώ μυθιστορήματα που ήταν δημοφιλή τότε, όπως η *Ορφανή της Χίου* και η *Ηρωίς της Ελληνικής Επαναστάσεως* ξεχάστηκαν μετά το 1880.

Από τους πρώτους ποιητές της Γενιάς του 1880, μόνο ο Παλαμάς παρουσίασε σημαντική εξέλιξη στην ποιητική του, ενώ σύντομα εμφανίστηκαν νεότεροι ποιητές που συνέχισαν την ανανέωση ακολουθώντας τα ρεύματα του παρνασισμού (τα σονέτα του Κωνσταντίνου Θεοτόκη, του Λορέντζου Μαβίλη και του Ιωάννη Γρυπάρη) και του συμβολισμού (Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, Λάμπρος Πορφύρας) ή δικούς τους εκφραστικούς δρόμους (Μιλτιάδης Μαλακάσης, Κώστας Κρυστάλλης).

Τα χρόνια γύρω στα 1910, όταν ο Κωστής Παλαμάς έγραφε τις κεντρικές ποιητικές συνθέσεις του, το *Δωδεκάλογο του Γύφτου* και την *Φλογέρα του Βασιλιά*, στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου έφτανε στην ωριμότητά του ο Κ. Π. Καβάφης, ο οποίος όμως έγινε ευρύτερα γνωστός στην Αθήνα μετά το 1920, κυρίως εξαιτίας της ιδιότυπης, για την ποιητική παράδοση της εποχής, γραφής του, με την καθαρεύουσα γλώσσα και τον σχεδόν πεζολογικό τόνο. Τα ίδια χρόνια όμως εμφανίστηκαν και νεότεροι ποιητές που ακολούθησαν προσωπικούς δρόμους και διαφοροποιήθηκαν από την ποίηση του Παλαμά.

Ο πρώτος από αυτούς ήταν ο Άγγελος Σικελιανός με το εκτενές ποίημα «Αλαφροΐσκιωτος» το 1909, το οποίο ακολούθησαν πολλά εκτενή ή συντομότερα ποιήματα με χαρακτηριστικό τους τον πληθωρικό λυρισμό αλλά και την μερική αποδέσμευση από τον παραδοσιακό στίχο. Συνομήλικος του Σικελιανού ήταν ο Κώστας Βάρναλης ο οποίος έδωσε τα χαρακτηριστικότερα έργα του, στα οποία εκφράζονται οι αριστερές ιδεολογικές του πεποιθήσεις, μετά το 1920. Παράλληλα όμως, τα χρόνια του μεσοπολέμου έκανε την εμφάνισή της και μια ομάδα ποιητών που είχαν γεννηθεί περίπου στα 1890, οι οποίοι εξέφρασαν

την απογοήτευση από την Μικρασιατική καταστροφή και την αποτυχία της «Μεγάλης Ιδέας» με μία ποίηση η οποία χαρακτηρίστηκε νεορομαντική ή νεοσυμβολιστική, με κύριο χαρακτηριστικό την απογοήτευση και την έλλειψη ιδανικών. Ο σημαντικότερος εκφραστής αυτών των αναζητήσεων ήταν ο Κώστας Καρυωτάκης.

Τη δεκαετία του 1920, ενώ οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι της προηγούμενης γενιάς (Παπαδιαμάντης, Καρκαβίτσας, Θεοτόκης κ.α.) έχουν πεθάνει, εμφανίζονται κάποιοι πεζογράφοι που αργότερα έπαιξαν σημαντικό ρόλο ως εκπρόσωποι της γενιάς του '30, οι οποίοι είτε εμπνέονται από τις πρόσφατες εμπειρίες του Α' Παγκοσμίου πολέμου και της μικρασιατικής καταστροφής (Στρατής Μυριβήλης, Ηλίας Βενέζης), είτε ακολουθούν άλλους δρόμους, όπως ο Φώτης Κόντογλου με την «εξωτική» ιστορία *Pedro Cazaz* και ο Θράσος Καστανάκης με τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα των μυθιστορημάτων του.

Τα χρόνια γύρω στο 1930 είναι τα χρόνια εμφάνισης μοντερνιστικών τάσεων στην ποίηση και την πεζογραφία, γι' αυτό και οι συγγραφείς που πρωτοδημοσίευσαν έργα με ανανεωτική διάθεση εκείνη την περίοδο ή και λίγο νωρίτερα, εντάσσονται στην λεγόμενη «Γενιά του '30». Το βασικό χαρακτηριστικό της ποιητικής ανανέωσης είναι η καθιέρωση του ελεύθερου στίχου και η εισαγωγή του υπερρεαλισμού, ενώ στην πεζογραφία καλλιεργείται ιδιαίτερα το αστικό μυθιστόρημα και εμφανίζονται κάποιες μοντερνιστικές τάσεις όπως ο εσωτερικός μονόλογος.

Ο πιο σημαντικός σταθμός στην ποίηση της «γενιάς του '30» είναι το έτος 1935. Εκείνη την χρονιά, που κατά σύμπτωση δημοσιεύεται και η τελευταία συλλογή του Παλαμά, ιδρύεται το περιοδικό *Νέα Γράμματα*, με το οποίο συνεργάζονται οι κυριότεροι εκπρόσωποι της γενιάς, εκδίδεται το *Μυθιστόρημα* του Σεφέρη, δημοσιεύονται τα πρώτα ποιήματα του Ελύτη και εισάγεται στην Ελλάδα ο υπερρεαλισμός με την *Υψικάμινο* του Εμπειρικού. Μέσα στην ίδια δεκαετία δημοσίευσαν τα πρώτα ποιήματα σε ελεύθερο στίχο ο Ρίτσος και ο Βρεττάκος και πρωτοεμφανίστηκε και ο δεύτερος σημαντικός εκπρόσωπος του υπερρεαλισμού, ο Νίκος Εγγονόπουλος.

Οι πεζογράφοι που εντάσσονται στη «Γενιά του '30» είναι σύνολο συγγραφέων με συχνά διαφορετικά χαρακτηριστικά, αλλά με κοινό στόχο την ανανέωση της πεζογραφίας. Οι γενικές τάσεις που επικράτησαν μπορούν να διακριθούν σε **δύο** ομάδες: **α.** πεζογράφους με καταγωγή από την Μικρά Ασία, που εμφανίστηκαν ήδη από την δεκαετία του '20 και έμειναν πιο κοντά στην παράδοση, εμπνεόμενοι κυρίως από τον τόπο καταγωγής τους και οι οποίοι συχνά αποκαλούνται «Αιολική Σχολή» (Στρατής Μυριβήλης, Ηλίας Βενέζης, Φώτης Κόντογλου και Στρατής Δούκας), **β.** τους πεζογράφους που ακολούθησαν κυρίως την τάση του αστικού ρεαλιστικού μυθιστορήματος (Γιώργος Θεοτοκάς, Άγγελος Τερζάκης, Μ. Καραγάτσης κ.α.)

Οι εμπειρίες του πολέμου επέδρασαν άμεσα στην λογοτεχνία της εποχής, και κυρίως στην ποίηση: σε πολλά ποιήματα που γράφτηκαν κατά την διάρκεια της δεκαετίας 1940 γίνονται αναφορές στο ιστορικό παρόν, είτε ευθέως, όπως στο *Άσμα ηρωικό και πένθιμο για τον χαμένο ανθυπολοχαγό της Αλβανίας* του Ελύτη, είτε μεταφορικά, με αξιοποίηση της παράδοσης και του ιστορικού παρελθόντος (*Ρωμιοσύνη* του Ρίτσου) ή άλλων υπαινιγμών (*Μπολιβάρ* του Εγγονόπουλου). Παράλληλα, μέσα στην δεκαετία του 1940 δημοσιεύθηκε το μυθιστόρημα του Καζαντζάκη *Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*.

Οι πρώτοι μεταπολεμικοί πεζογράφοι αξιοποίησαν τις εμπειρίες του πολέμου του '40, της Κατοχής και του εμφυλίου πολέμου, σε έργα όπως η *Πολιορκία* του Αλέξανδρου Κοτζιά, η *Πυραμίδα 67* του Ρένου Αποστολίδη και οι *Ακυβέρνητες πολιτείες*, του Στρατή Τσίρκα, έργο που ξεχωρίζει για τη χρήση πολλών μοντέρνων αφηγηματικών τεχνικών. Ο άλλος σημαντικός θεματικός κύκλος από τον οποίον αντλούν οι πεζογράφοι είναι η καθημερινότητα και η ζωή στις πόλεις, με πιο γνωστούς εκπροσώπους τους Κώστα Ταχτσή και Γιώργο Ιωάννου.

Ποια η συναισθηματική κατάσταση της ηρωίδας;

Η Ελενίτσα ένωσε κεραυνοβόλο έρωτα για το Γεωργάκη από την ώρα που μίλησε μαζί του (Η Ελενίτσα μας τοίνυν από εκείνην την ώρα, όπου ομίλησε με τον τζελεμπί, άρχισε να αισθάνεται έναν έρωτα υπερβολικό). Πιο συγκεκριμένα, νιώθει μελαγχολία και στεναχώρια (μία στενοχωρία τόσο μεγάλη), δεν έχει όρεξη για φαγητό (Εις το γεύμα δε να φάγει δεν ημπορούσε), κατασκευάζει διαρκώς ουτοπικά σενάρια και ονειρεύεται (ήταν όλη μέσα εις τας φαντασίας του έρωτος, όλη εις τους στοχασμούς), κρύβει τα αισθήματά της και αποφεύγει να απαντήσει τις ερωτήσεις της μητέρας της (Ελενίτσα, ειπέ με, τι σε ηκολούθησε, σπού είσαι τόσο συγχυσμένη, τι σε ελύπησε). Η διαρκής μεταβολή της διάθεσης της Ελενίτσας φαίνεται από τους μορφασμούς του προσώπου της (τους συλλογισμούς της, δεν ημπορούσε να τους αποσκεπάσει, επειδή φανερά τους έδειχνε το μεταβαλλόμενόν τε και αλλοιούμενον πρόσωπόν της).

Με βάση το απόσπασμα, να γράψετε το οπισθόφυλλο του βιβλίου «Έρωτος Αποτελέσματα», ώστε να προσελκύσετε όσο το δυνατό περισσότερους αναγνώστες.

«Απέκρυψε το πάθος της, τους συλλογισμούς όμως τους βαθείς του έρωτος, με τους οποίους ήτον περικυκλωμένη, δεν ημπορούσε να τους αποσκεπάσει, επειδή φανερά τους έδειχνε το μεταβαλλόμενόν τε και αλλοιούμενον πρόσωπόν της». Αυτή είναι μία από τις πολλές εύστοχες περιγραφές του κεντρικού θέματος του βιβλίου που κρατάτε στα χέρια σας. Το θέμα δεν μπορεί να είναι άλλο από τον Έρωτα. Έρωτας με κεφαλαίο, όπως αρμόζει. Γιατί είναι αυτός και τα αποτελέσματά του που καθορίζουν τους ανθρώπους και τις ζωές τους, είναι αυτός και τα αποτελέσματά του που τόσο ποθεί ο μη ερωτευμένος, και είναι αυτός και τα αποτελέσματά του που πραγματεύεται αυτό το βιβλίο το οποίο, γραμμένο πριν αιώνες, είναι ικανό να αγγίζει κάθε αναγνώστη, αφού εξιστορεί με μοναδικό τρόπο τρεις παθιασμένες και αγωνιώδεις περιπέτειες, τρεις αγώνες νέων ανθρώπων που, αν και ερωτεύονται σε διαφορετικές συνθήκες και διαφορετικούς τόπους, λαχταρούν το ίδιο να αποκτήσουν την ονειρική, αγνή αγάπη.

3. Φωτογραφικό Υλικό

Εικόνα 2: Ερωτιδέας και Ψυχή , Clodion

Εικόνα 3: Τσάκωνες με τις παραδοσιακές τους φορεσιές

Εικόνα 4: Γελοιογραφία με χρήση κρητικής διαλέκτου

Εικόνα 5. Παραδοσιακές ποντιακές φορεσιές

Εικόνα 6.. Πινακίδα σε τσακόνικη κοινότητα

4. Βιβλιογραφία - Δικτυογραφία

1. Γρηγοριάδης Ν., Καρβέλης Δ., Μηλιώνης Χ., Μπαλάσκας Κ., Παγανός Γ., Παπακώστας Γ., *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Λυκείου*, Έκδοση ΙΒ', Τεύχος Α', σελ. 82-83, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα
2. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%9A%CF%85%CF%80%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE_%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CE%BB%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%BF%CF%82%A. .CE.A6.CF.89.CE.BD.CE.BF.CE.BB.CE.BF.CE.B3.CE.B9.CE.BA.CE.AC .CF.87.CE.B1.CF.81.CE.B1.CE.BA.CF.84.CE.B7.CF.81.CE.B9.CF.83.CF.84.CE.B9.CE.BA.CE.AC
3. Newton B., *Cypriot Greek: Its phonology and inflexion*, The Hague: Mouton, 1972
4. Trudgill P., *Modern Greek dialects: a preliminary classification*, *Journal of Greek Linguistics*, Volume IV, 2003: p. 45 - 63
5. Trudgill P., *Modern Greek dialects: a preliminary classification*, *Journal of Greek Linguistics*, Volume IV, 2003 : p. 45 - 63
6. Γρηγοριάδης Ν., Καρβέλης Δ., Μηλιώνης Χ., Μπαλάσκας Κ., Παγανός Γ., Παπακώστας Γ., *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Λυκείου*, Έκδοση ΙΒ', Τεύχος Α', σελ. 168-170, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα
7. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1
8. <http://tha.pblogs.gr/2008/03/h-psyhh-kai-o-erwtas-toso-glyko.html>
9. <http://www.theapricity.com/forum/showthread.php?t=7571&page=10&langid=1>
10. http://agauch-katerina.blogspot.com/2009/02/blog-post_02.html
11. <http://dim-rizou.pel.sch.gr/papers/mai2004/paper2.htm>
12. <http://www.leonidion.gr/2011/03/h.html>

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα την καθηγήτριά μας, κυρία Αγγελική Νεμπεγλεριώτου, για τη βοήθεια και υποστήριξη που μας παρείχε πριν τη συγγραφή της παρούσας εργασίας.